

REMISSVAR

2022-06-07

Dnr: BO 2022-0016

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se
paula.ericson@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet *En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker* (SOU, 2021:95)

(dnr: S2022/00562)

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barn och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och FN:s kommitté för barnets rättigheter (FN:s barnrättskommitté) allmänna kommentarer samt dess rekommendationer till Sverige.

Barnombudsmannen avstyrker de förslag som läggs fram i betänkandet. Förslagen innebär stora risker ur ett barnrättsperspektiv. Alkoholens skadeverkningar har stor påverkan på barns rättigheter – till exempel rätten till skydd mot våld och andra övergrepp enligt artikel 19 i barnkonventionen och rätten till liv- och överlevnad och utveckling enligt artikel 6.

Rättsläget är osäkert. En ordning med gårdsförsäljning på de sätt som föreslås i betänkandet riskerar att äventyra detaljhandelsmonopolet. Förslagen innebär vidare att Sverige gör avsteg från den restriktiva linje när det gäller detaljhandel med samt marknadsföring av alkoholdrycker som länge präglat svensk alkoholpolitik. Det är med andra ord en betydligt större fråga än s.k. gårdsförsäljnings vara eller icke vara.

Det finns ett starkt stöd i forskning för att nuvarande alkoholpolitiska åtgärder, däribland tillgänglighetsbegränsningar i form av åldersgränser, öppethållande och reglering av marknadsföring (särskilt till yngre personer) har betydelse för att minska alkoholkonsumtion och skadeverkningar.¹ Därtill är socialt inriktade detaljhandelsmonopol en av de åtgärder som har störst effekt enligt Världshälsoorganisationens (WHO:s) strategi mot alkoholskador.²

Det finns också betydande risker i att låta varje gårdsförsäljare ansvara för att underåriga inte köper alkoholhaltiga drycker, på samma sätt som Systembolagets försäljningsställen gör, men utan att ha en säker försäljningsmiljö m.m. motsvarande Systembolagets.

¹ Prop. 2009/2010:125 s. 56ff ; Folkhälsomyndigheten 2022, *Risk- och skyddsfaktorer för alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar hos barn och unga*, Artikelnummer 22050; Global Burden of Disease, GBD, (2019) på Folkhälsomyndigheten www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/utveckling-inom-andts-anvandning-och-ohalsa/skadeverkningar/alkoholens-skadeverkningar/

² World Health Organisation (2010), *Global strategy to reduce the harmful use of alcohol*, (www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/alcohol)

Föredragande i ärendet har varit utredare Henrik Karlsson, jurist Ebba Wigerström. Även t.f. biträdande avdelningschef Tove Björnheden har deltagit.

Elisabeth Dahlin
Barnombudsman